

43748.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38227

Cesti-maa-rahwa
K a l e n d e r

ehf

Täht Raamat

1879

aasta peale pärast meie

Issanda Jeesuse Kristuse

sündimist.

Sel aastal on 365 päeva.

Tallinnas,

trükitud Lindworsi pärijate kirjade ja kuluga.

Märkide seletus.

- Noor-kuu. ☉ Täis-kuu.
 D Esimene weerand. C Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Püha. — p. pärast ehk pääw.

Aasta muutmised.

- Kewade hakkab 9. Paastu-kuu pääwal kellu 1 p. l. Siis on pääw ja ö ühe pikkused.
 Sui hakkab 9. Jaani-kuu pääwal kellu 9 p. l. Siis on meil kõige pikkem pääw.
 Sügise hakkab 11. Mihkli-kuu pääwal kellu 11 e. lõunat. Siis on jälle pääw ja ö ühe pikkused.
 Talwe hakkab 10. Jõulu-kuu pääwal kellu 5 e. lõunat. Siis on meil kõige lühem pääw.

Pääwa: ja kuu: warjutamised.

- Sel aastal on kaks Pääwa: warjutamist, aga mõlemad meil nägematta.
 Kuu saab warjutud 16. Jõulu-ku pääwal, kellu 5, 16 p. l.

Дозволено цензурою.
 Ревель, 21. Сентября 1878.

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aastat.
Maailma loomisest	5828
Jeesuse Kristuse sündimisest	1879
Tartu linna ülesehitamisest	849
Nistiuse Riamaale tulemisest	688
Tallinna ülesehitamisest	660
Pärnu linna alustamisest	624
Raamatude trükkimise hakatusest	439
Luteruse õige usu üleswõtmisest	362
Kindworsti trükkimise hakatusest	246
Wanast katkust	222
Wäe Brandenburgi minemisest	201
Toompää ärapõlemisest	195
Suurest nälgast Riia- ja Tallinna maal	184
Peeterburgi linna ülesehitamisest	176
Teisest katkust	169
Cestimaa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	169
Tartu suure kooli alustamisest	77
Uute rõugide panemisest	76
Brantsuse Moskwas olemisest	67
Cesti-maa priiuse kuulutusel	62
Meie suure Keisri Herra Aleksandri II. sündim..	61
Ria-maa priiuse kuulutusel	60
Jumalateenistusest uue kiriku-seaduse järel	45
Krimi sõda hakatusest	25
Meie Keisri Herra Aleksandri II. walitsuse hak ..	24
Wiimsest hinge kirjutusest	21
Wene-maa priiuse kuulutusel	18

Nääri pääw. — Kristuse ümberlõikamisest. Luuk. 2, 21.

1 Esmasp.	Nääri pääw	Mita Jumal!
2 Teisip.	Nabel, Set	
3 Restnäd.	Genof	 0, 41' p. l.
4 Neljasp.	Metuusala	Selge
5 Reede	Siimeon	ja külm.
6 Laupääm	3 Kuninga P.	

1. P. p. 3 R. P. — Jeesus 12 aastat wana. Luuk. 2, 41—52.

7 Pühap.	Juljaanus	
8 Esmasp.	Erart	Segane.
9 Teisip.	Peatus	
10 Restnäd.	Paawli pw.	 1, 30' p. l.
11 Neljasp.	Cewrain	
12 Reede	Rein	Ummeß.
13 Laupääm	Hilaarius	

2. P. p. 3 R. P. — Pulmad Kaana linnas. Joan. 2, 1—11.

14 Pühap.	Robert	
15 Esmasp.	Tiidrik	Külm lähed
16 Teisip.	Kiispert	

17 Restnäd.	Tõnise pw.	
18 Neljasp.	Alfel	 1, 24' p. l.
19 Reede	Saara	tangemaks.
20 Laupääm	Waab. Seb.	

3. P. p. 3 R. P. — Peati. Kapern. linnas. Matt. 8, 1—13.

21 Pühap.	Reetu	
22 Esmasp.	Madleena	Tuulne ja
23 Teisip.	Lotta	pehyme ilm.
24 Restnäd.	Timoteus	
25 Neljasp.	Paawli ümb.	
26 Reede	Polikarpus	 3, 21' e. l.
27 Laupääm	Krisostomus	

9. P. e. ül. P. — Töötegiad wiinamääl. Matt. 20, 1—16.

28 Pühap.	Kaarel	
29 Esmasp.	Saamuel	
30 Teisip.	Nadelgund	Selge.
31 Restnäd.	Ann	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. kahelksa 50 minutit, ja weereb alla l. kolm 29 minutit. — 11mal tõuseb päike l. kahelksa 33 minutit, ja weereb alla l. kolm 52 minutit. — 21mal tõusea päike l. kahelksa 11 minutit, ja weereb alla l. neli 18 minutit.

1 Neljasp.	Pirita	 8, 33' p. l.
2 Reede	Rüünla pw.	
3 Laupääv	Hanna	Eume sadu.

8. P. e. ül. P. — Küllwaja. Luul. 8, 4—15.

4 Pühap.	Weroonika	
5 Esmasp.	Algaate	Segane ilm.
6 Teisip.	Toora	
7 Kolmnäd.	Rihkard	Pehhme ilm.
8 Neljasp.	Saalomon	
9 Reede	Polli	 5, 42' e. l.
10 Laupääv	Kolastika	

Paastu Püha. — Pime tee ääres. Luul. 18, 31—43.

11 Pühap.	Cedu	
12 Esmasp.	Gilaalia	
13 Teisip.	Wassila pw.	
14 Kolmnäd.	Tuhka pw.	Käre külm.
15 Neljasp.	Wauština	
16 Reede	Juula	

17 Laupääv	Konstantzia	 9, 27' e. l.
------------	-------------	--

1. P. Paastus. — Kristust kuusataste. Matt. 4, 1—11.

18 Pühap.	Konfordia	
19 Esmasp.	Siim. Apost.	
20 Teisip.	Cigarius	
21 Kolmnäd.	Palwe pääv	Range külm.
22 Neljasp.	Peetri pw.	
23 Reede	Miina	
24 Laupääv	Madise pw.	 2, 48' p. l.

2. P. Paastus. — Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

25 Pühap.	Wittor	
26 Esmasp.	Nestor	Ikka külm.
27 Teisip.	Leander	
28 Kolmnäd.	Iustus	

Isel selle kuu pääwal tõuseb päike k. seitse 46 minutit, ja weereb alla k. neli 46 minutit. — 11mal tõuseb päike k. seitse 19 minutit, ja weereb alla k. wiis 11 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kuus 49 minutit, ja weereb alla k. wiis 34 minutit.

1 Neljasp.	Albiinus	
2 Reede	Medea	
3 Laupääv	Kunigunde	 5, 20' e. l.

3. P. Paast. — Kristus ajab kuratid välja. Luf. 11, 14—28.

4 Pühap.	Adrian	
5 Esmasp.	Angelus	
6 Teisip.	Gottwrid	Restmised
7 Restnäd.	Perpetua	talwe ilmad.
8 Neljasp.	Dagmar	
9 Reede	Prudentius	
10 Laupääv	Mifeus	 10, 44 p. l.

4. P. Paastus — Kristus sööb 5000 meest. Joan. 6, 1—15.

11 Pühap.	Konstantin	
12 Esmasp.	Gregor	
13 Teisip.	Ernst	
14 Restnäd.	Sakaarjas	Mahe ilm.
15 Neljasp.	Matilde	
16 Reede	Aleksander	
17 Laupääv	Truta	

5. P. Paastus. — Jeesust wisatakse kividega. Joan. 8, 46—59.

18 Pühap.	Kaabriel	
19 Esmasp.	Joosep	 2, 44' e. l.
20 Teisip.	Olga	
21 Restnäd.	Pent	
22 Neljasp.	Kawael	Sula ilm.
23 Reede	Tiits	
24 Laupääv	Kaasimir	

6. P. Paastus. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.

25 Pühap.	Palmi punde p.	
	Vaastu Mariap.	 0, 4' e. l.
26 Esmasp.	Maanuel	
27 Teisip.	Kustaw	
28 Restnäd.	Kiideon	Hõ külma ja
29 Neljasp.	Suur Neljasp.	lume sadu.
30 Reede	Suur Reede	
31 Laupääv	Tetlaus	

Isel selle kuu p. tõuseb päike l. kuus 22 minutit, ja weereb alla l. wiis 59 minutit. — 11mal tõuseb päike l. wiis 56 minutit, ja weereb alla l. kuus 22 minutit. — 21mal tõuseb päike l. wiis 22 minutit, ja weereb alla l. kuus 46 minutit. —

R. ül. P. — Kristuse ülestõusmine. Mark. 16, 1—8.

1 Pühap.	1 Ülestõus. P.	 3, 48' p. l.
2 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	
3 Teisip.	Verdinand	Ilus ilm.
4 Keisnäd.	Ambroosius	
5 Neljasp.	Maksim	Soe.
6 Reede	Kõlestin	
7 Laupääv	Aaron	

1. P. p. ül. P. — Kinnipandud ühesed. Joan. 20, 19—31.

8 Pühap.	Viboorius	
9 Esmasp.	Boogislaus	 3, 35' p. l.
10 Teisip.	Esekiel	
11 Keisnäd.	Leo	Pehhmed
12 Neljasp.	Julius	
13 Reede	Juustinus	ilmad.
14 Laupääv	Künni pääw	

2. P. p. ül. P. — Sea karjane. Joan. 10, 12—16.

15 Pühap.	Olimpia	
16 Esmasp.	Kariisius	Tuulne.

17 Teisip.	Rudolw	 3, 55' p. l.
18 Keisnäd.	Walerian	
19 Neljasp.	Timon	Pääwa
20 Reede	Jakobina	paiste.
21 Laupääv	Engeliine	

3. P. p. ül. P. — Üritse aja pärast. Joan. 16, 16—23.

22 Pühap.	Kajus	Dõ kül.
23 Esmasp.	Jüri pääw	
24 Teisip.	Albert	 7, 51' e. l.
25 Keisnäd.	Markuse p.	Sula.
26 Neljasp.	Esekiel	
27 Reede	Anastasiu	Tuulne.
28 Laupääv	Witalis	

4. P. p. ül. P. — Kristuse äraminemisest. Joan. 16, 5—15.

29 Pühap.	Reimund	
30 Esmasp.	Grastus	Soe.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. nelli 54 minutit, ja weereb alla k. seitse 9 minutit. — 11mal tõuseb päike k. nelli 26 minutit, ja weereb alla k. seitse 34 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kolm 59 minutit, ja weereb alla k. seitse 55 minutit.

1 Teisip.	Wölbri p w.	 4, 15' e. l.
2 Restnäd.	Sigismund	
3 Neljasp.	† Leidmise p w.	Saeab
4 Reede	Wlorian	wihhma.
5 Laupääd	Rotard	
5. P. p. ü. l. P. — Digeft palumiseft. Joan. 16, 23—30.		
6 Pühap.	Sufanna	Selged
7 Esmasp.	Ulrika	
8 Teisip.	Tanislauß	 7, 30' e. l.
9 Restnäd.	Rigulaß	
10 Neljasp.	Caewa min. p. (Suur † pääd)	ilmad.
11 Reede	Pankratßius	
12 Laupääd	Henriete	
6. P. p. ü. l. P. — Röömuftajast waimuft. Joan. 15, 26—16, 4.		
13 Pühap.	Serwatßius	
14 Esmasp.	Kristjan	Wilud ööd.
15 Teisip.	Sohwi	
16 Restnäd.	Peregrinuß	
17 Neljasp.	Anton	 1, 16' e. l.

18 Reede	Gerit	Soe.
19 Laupääd	Wiilip	
Neli Püha. — Püha Waimust. Joan. 14, 23—31.		
20 Pühap.	1 Melipühi p.	Pillwes ilm.
21 Esmasp.	2 Melipühi p.	
22 Teisip.	Miili	 3, 15' p. l.
23 Restnäd.	Tesideerius	
24 Neljasp.	Ester	Tuulne.
25 Reede	Urban i p.	
26 Laupääd	Eduard	
Kolmainu Jumala P. — Jeesus ja Nikodeemus. Joan. 3, 1-15.		
27 Pühap.	Eudolw	Selge.
28 Esmasp.	Willem	
29 Teisip.	Mart	 6, 35' p. l.
30 Restnäd.	Wigand	
31 Neljasp.	Alide	
Kuiv.		

1fel selle kuu p w. tõuseb päike f. kolm 35 minutit, ja weereb alla f. kahelksa 19 minutit. — 11mal tõuseb päike f. kolm 13 minutit, ja weereb alla f. kahelksa 42 minutit. — 21mal tõuseb päike f. kaks 57 minutit, ja weereb alla f. üheksa.

1 Reede	Rotsalt	Selge.
2 Laupääv	Martellus	

1. P. p. 3. a. J. P. — Nikas mees ja Laatsarus. Luuk. 16, 19—31.

3 Pühap.	Emma	Saeab wihhma.
4 Esmasp.	Darius	
5 Teisip.	Bonifaatsius	9, 59' p. l.
6 Restnäd.	Artemius	
7 Neljasp.	Eukretsia	Tuulne.
8 Reede	Medardus	
9 Laupääv	Pitkem pw.	

2. P. p. 3. a. J. P. — Suurest õhtu söömaajast. Luuk. 14, 16—24.

10 Pühap.	Hans	Soe ilm.
11 Esmasp.	Barnabas	
12 Teisip.	Pasilides	7, 34' e. l.
13 Restnäd.	Tobias	
14 Neljasp.	Tetlow	
15 Reede	Wiidi pw.	
16 Laupääv	Justina	

3. P. p. 3. a. J. P. — Arakadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.

17 Pühap.	Nikander	Range foe.
18 Esmasp.	Hoomerus	
19 Teisip.	Kerwaasius	11, 17' p. l.
20 Restnäd.	Wlorentin	
21 Neljasp.	Rael	Palaw.
22 Reede	Karoliina	
23 Laupääv	Pasilius	

4. P. p. 3. a. J. P. — Olge armultsed. Luuk. 6, 36—42.

24 Pühap.	Jaani pääv	Waga ja foe.
25 Esmasp.	Webronia	
26 Teisip.	Jeremias	10, 35' e. l.
27 Restnäd.	7 magaja p.	
28 Neljasp.	Josua	
29 Reede	Peetri Paw. p.	
30 Laupääv	Villa	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. kaks 46 minutit, ja weereb alla l. ühesa 14 minutit. — 11mal tõuseb päike l. kaks 45 minutit, ja weereb alla l. ühesa 19 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kaks 52 minutit, ja weereb alla l. ühesa 15 minutit.

5. P. p. 3 a. J. P. — Rohke kalasaak. Luuk. 5, 1—11.

1 Pühap.	Teobald	Soead
2 Esmasp.	Heina M. pw.	
3 Teisip.	Korneelius	ilmad.
4 Keisnäd.	Ulriit	
5 Neljasp.	Anselm	 10, 45' e. l.
6 Reede	Hektor	
7 Laupääv	Temeetrius	

6. P. p. 3 a. J. P. — Wariseride õigussest. Matt. 5, 20—26.

8 Pühap.	Kiilian	Pillwes.
9 Esmasp.	Kirillus	
10 Teisip.	7 Wenda	Saeab
11 Keisnäd.	Cleonoora	
12 Neljasp.	Hindref	wihhma.
13 Reede	Mareta pw.	
14 Laupääv	Ponawent	 0, 15' p. l.

7. P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest sündetasse. Mark. 8, 1—9.

15 Pühap.	Apost. jäg.	Soe ilm.
16 Esmasp.	August	

17 Teisip.	Aleksius	Ilusad ilmad.
18 Keisnäd.	Rosina	
19 Neljasp.	Widriika	 8, 51' e. l.
20 Reede	Elias	
21 Laupääv	Taanial	

8. P. p. 3 a. J. P. — Wale prohwetitest. Matt. 7, 15—23.

22 Pühap.	Maarja Mad.	Selge
23 Esmasp.	Oskar	
24 Teisip.	Kristiina	ja
25 Keisnäd.	Jaakobi pw.	
26 Neljasp.	Anu	foe.
27 Reede	Marta	
28 Laupääv	Plaato	

9. P. p. 3 a. J. P. — Illekohtune majapidaja. Luuk. 16, 1—9.

29 Pühap.	Olawi pw.	 3, 48' e. l.
30 Esmasp.	Abdon	
31 Teisip.	Kristwrid	Udune.

Isel selle kuu pw. iduseb päike l. kolm 7 minutit, ja weereb alla l. üheksa 3 minutit. — 11mal iduseb päike l. kolm 26 minutit, ja weereb alla l. kahesja 45 minutit. — 21mal iduseb päike l. kolm 48 minutit, ja weereb alla l. kahesja 23 minutit.

1 Restnäd.	Peetri wang.	
2 Neljasp.	Hanibal	Saeab
3 Reede	Cleasar	wihhima.
4 Laupäaw	Tominiufus	

10. P. p. 3a. J. P. — Jeruusalema ärarikkimisest. Luuk. 19, 41-48.

5 Pühap.	Oswald	9, 50' p. l.
6 Esmasp.	Krist. äraf.	
7 Teisip.	Alaine	Selge
8 Restnäd.	Geerhard	
9 Neljasp.	Romaanus	ja soe.
10 Reede	Lauritse p.w.	
11 Laupäaw	Herm	

11. P. p. 3a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luuk. 18, 9-14.

12 Pühap.	Klaara	4, 51' p. l.
13 Esmasp.	Ellu	
14 Teisip.	Eiseebius	Wihmased
15 Restnäd.	Ruki M. p.w.	
16 Neljasp.	Isaak	ilmad.
17 Reede	Wilibald	

18 Laupäaw	Veno	
------------	------	--

12. P. p. 3a. J. P. — Kurdist ja keeletumast. Mark. 7, 31-37.

19 Pühap.	Seebald	8, 37' p. l.
20 Esmasp.	Pärnard	
21 Teisip.	Rut	
22 Restnäd.	Wilibert	Ilusad
23 Neljasp.	Sakeus	ilmad.
24 Reede	Pärtli p.w.	
25 Laupäaw	Ludwig	

13. P. p. 3a. J. P. — Preestrist ja Lewitist. Luuk. 10, 23-37.

26 Pühap.	Irenäus	
27 Esmasp.	Gebhard	9, 43' p. l.
28 Teisip.	Augustiin	
29 Restnäd.	Joan. huk.	Udune.
30 Neljasp.	Benjamin	
31 Reede	Rebeka	

Isel selle kuu p.w. tõuseb päike k. neli 9 minutit, ja weereb alla k. seitse 59 minutit. — 11mal tõuseb päike k. neli 36 minutit, ja weereb alla k. seitse 27 minutit. — 21mal tõuseb päike k. neli 58 minutit, ja weereb alla k. uus 58 minutit.

1 Laupääd | Etidius

14. P. p. 3 a. J. P. — Kümnest pidalitõbifest. Luuk. 17, 11—19.

2 Pühap. | Piisa

3 Esmasp. | Reinard

4 Teisip. | Kai

5 Restnäd. | Mooses

6 Neljasp. | Magnus

7 Reede | Reegina

8 Laupääd | Maarja sünd.

Soe.

7, 36' e. l.

Udune ilm.

15. P. p. 3 a. J. P. — Mammionast. Matt. 6, 24—34.

9 Pühap. | Bruno

10 Esmasp. | Piina

11 Teisip. | Pööri pw.

12 Restnäd. | Siirus

13 Neljasp. | Amaatus

14 Reede | + ilendam.

15 Laupääd | Mikodeemus

10, 59' p. l.

Peab

öö külma.

16. P. p. 3 a. J. P. — Raini linna surnust. Luuk. 7, 11—17.

16 Pühap. | Leontiina

17 Esmasp. | Josepiina

18 Teisip. | Gottlob

19 Restnäd. | Werner

20 Neljasp. | Wausta

21 Reede | Matteuse pw.

22 Laupääd | Moorits

10, 56' e. l.

Segane ilm.

17. P. p. 3 a. J. P. — Weetõbifest. Luuk. 14, 1—11.

23 Pühap. | Osea

24 Esmasp. | Joan. saam.

25 Teisip. | Alewas

26 Restnäd. | Joan. õpet.

27 Neljasp. | Adolw

28 Reede | Wentsel

29 Laupääd | Wihkli pw.

Külmetab.

3, 22' p. l.

Wihma sadu.

18. P. p. 3 a. J. P. — Suurem käst. Matt. 22, 34—46.

30 Pühap. | Eõikuse püha

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. wiis 24 minutit, ja weereb alla k. kuus 27 minutit. — 11mal tõuseb päike k. wiis 47 minutit, ja weereb alla k. wiis 56 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kuus 11 minutit, ja weereb alla k. wiis 26 minutit.

1 Esmasp.	Maarja k. p.	Rülm
2 Teisip.	Woldemar	
3 Restnäd.	Jairus	4, 48' p. l.
4 Neljasp.	Prants	
5 Reede	Wriidebert	ja saeb. lund.
6 Laupääv	Euisa	

19. P. p. 3 a. J. P. — Alwatud inimesest. Matt. 9, 1—8.

7 Pühap.	Mali	Segased
8 Esmasp.	Tomaasia	
9 Teisip.	Tiontiinus	7, 57' e. l.
10 Restnäd.	Arwid, Mai	
11 Neljasp.	Burfard	ja heitlikud
12 Reede	Walwriid	ilmad.
13 Laupääv	Tereesia	

20. P. p. 3 a. J. P. — Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

14 Pühap.	Kalikstus	
15 Esmasp.	Heddo	Selged ööd.
16 Teisip.	Kallus	

17 Restnäd.	Leonhart	
18 Neljasp.	Eunkase pw.	3, 49' e. l.
19 Reede	Eutsius	
20 Laupääv	Welitsian	Kabe.

21. P. p. 3 a. J. P. — Kuninga mehe pojast. Joan. 4, 47—54.

21 Pühap.	Euteruse usu öiendam. P.	
22 Esmasp.	Kaasani M. p.	Eume sadu.
23 Teisip.	Sewerin	
24 Restnäd.	Saalome	
25 Neljasp.	Krispin	
26 Reede	Amandus	7, 34' e. l.
27 Laupääv	Kapitoolin	

22. P. p. 3 a. J. P. — Karmalast jusslast. Matt. 18, 23—35.

28 Pühap.	Siimon Jud.	Kaunis
29 Esmasp.	Engelhard	
30 Teisip.	Nabjalon	külm.
31 Restnäd.	Wolfgang	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. kuus 34 minutit, ja weereb alla k. neli 57 minutit. — Ilmal tõuseb päike k. kuus 59 minutit, ja weereb alla k. neli 29 minutit. — 21mal tõuseb päike k. seitse 25 minutit, ja weereb alla k. neli 2 minutit.

1 Neljasp.	Pühade pw.	 2, 18' e. l.
2 Reede	Hingede pw.	
3 Laupääm	Gottliib	

23. P. p. 3 a. J. P. — Kohtu rahast. Matt. 22, 15—22.

4 Pühap.	Ot	Lume sadu.
5 Esmasp.	Plandiina	
6 Teisip.	Käspär	
7 Keisnäd.	Baltasaar	 8, 34' p. l.
8 Neljasp.	Klaudius	
9 Reede	Joobst	
10 Laupääm	Mart. Luther	Sula.

24. P. p. 3 a. J. P. — Jäiri tütrest. Matt. 9, 18—26.

11 Pühap.	Mart. Piisk.	Külmetab jälle.
12 Esmasp.	Joonaš	
13 Teisip.	Arkaadius	
14 Keisnäd.	Priidik	 10, 37' p. l.
15 Neljasp.	Leopold	
16 Reede	Otomar	

17 Laupääm	Alwens	Parajad
25. P. p. 3 a. J. P. Arahääwitamifest.	Matt. 24, 15—28.	
18 Pühap.	Esra	
19 Esmasp.	Viisbet	talwe ilmad.
20 Teisip.	Amos	
21 Keisnäd.	Maarja ohw.	
22 Neljasp.	Setsiilia	 9, 22 p. l.
23 Reede	Seweriin	
24 Laupääm	Joosias	

26. P. p. 3 a. J. P. Selle püha ewangelium muundab alati.

25 Pühap.	Kadrina p. ja Surn. mäl. p.	Saeab
26 Esmasp.	Ronrad	
27 Teisip.	Zetta	
28 Keisnäd.	Künter	räitsakast.
29 Neljasp.	Cewert	
30 Reede	Andrese pw.	

Isel selle kuu pw. iduseb päike k. seitse 52 minutit ja weereb alla k. kolm 37 minutit. — 11mal iduseb päike k. kahesja 18 minutit, ja weereb alla k. kolm 14 minutit. — 21mal iduseb päike k. kahesja 39 minutit, ja weereb alla k. kolm 1 minutit.

1 Laupääv	Alarend	 0, 43' p. l.
1. Kr. tulem. P.	— Kristuse sisesõitmine.	Matt. 21, 1—9.
2 Pühap.	Randidus	Külmad ilmad.
3 Esmasp.	Taali	
4 Teisp.	Parbo	
5 Kesknäd.	Sabina	
6 Neljasp.	Rigula pw.	
7 Reede	Antoonia	
8 Laupääv	Maarja saam.	
		 0, 55' p. l.
2. Kr. tulem. P.	— Wiimse pääwa tähtedest.	Luk. 21, 25—36.
9 Pühap.	Joachim	Tuiskab. Sige külm.
10 Esmasp.	Judit	
	Eühem pääv	
11 Teisp.	Elis	
12 Kesknäd.	Ottilia	
13 Neljasp.	Luutsia	
14 Reede	Nikaasius	
15 Laupääv	Joanna	
3. Kr. tulem. P.	— Joannes wangi tornis.	Matt. 11, 2—10.
16 Pühap.	Albiina	 5, 55' p. l.

17 Esmasp.	Ignatius	
18 Teisp.	Kristow	
19 Kesknäd.	Lot	Käre
20 Neljasp.	Abraham	
21 Reede	Tooma pw.	külm.
22 Laupäaw	Peata	

4. Kr. tul. P.	— Joannese tunnistus.	Joan. 1, 19—28.
23 Pühap.	Dagobert	
24 Esmasp.	Adam ja Gewa	☾ 8, 28' e. l.
25 Teisp.	Jõulu 1 Püha	
26 Kesknäd.	Jõulu 2 Püha	Külm annab
27 Neljasp.	Joan. Ewang.	
28 Reede	Süüta laste pw.	tagasi.
29 Laupäaw	Noa	

P. p. Jõulu-Püh.	— Imeks panemisest.	Luk. 2, 33—40.
30 Pühap.	Taawet	
31 Esmap.	Silvester	☉ 0, 19' e. l.

Isel selle kuu pw. lõuseb päike l. kaks 53 minutit, ja weereb alla l. kaks 56 minutit. — Ilmal lõuseb päike l. üheksa 1 minut, ja weereb alla l. kaks 58 minutit. — 21mal lõuseb päike l. üheksa 3 m. ja weereb alla l. kolm 7 m.

Postide minneminne ja tulleminne Rubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähvad Peterburri ja Tartu: iggap. mis teik ramatut ja pakid wiivad, kello 9 öhto; Paltiski igga pääw 10, 30 hom.; Riga ülle Perno: Esmašp. ja Neljašp. 12 l. a., Riga: ilma rahhata ramatut, Teisip. ja Neede 5 öhto; Plesko: ülle Paide ja Paide: igga pääw 9 p. l.; Sapsalo ja Wirtso (Werder): Teisip., Neede ja Laup. 1; — Postid tullemad igga pääw Peterburrist ja Tartust, mis teik ramatut ja pakid toowad 8, 23 hom.; Paltiskist: igga pääw 8, 57 öhto; Riast ülle Perno: igga Teisip., Restn., ja Laup. 10 hom.; Plesko: linnast: igga pääw 9 öhto; Paideist tullemad Postid: Teisip., Neljašp., Neede ja Laup.; Sapsalust ja Wirtso Jaama: igga Restn., Laup. ja Pühhapääwal.

Kroonupühhad,

mis ue kiriku seaduse järele ka Maakirikutes nenda kui Paastu juttuse pääwad tulewad pidada:

- 1) Künla-kuu 19. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi walitsuse hakatuse pääw.
- 2) Künla-kuu 26. p. Tšesarewitsi Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi, Weneriigi aujärje päris pärija sündimise pääw.
- 3) Jüri-kuu 17. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi sündimise pääw.
- 4) Heina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Pröna Maria Aleksandrowna ning suure aujärje pärria Pröna Maria Weodorowna nime pääw.
- 5) Heina-kuu 27. p. Meie suure Keisri Pröna Maria Aleksandrowna sündimise pääw.
- 6) Teisipäev-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja tema abikaasa kroonimise pääw.

- 7) Teisipäev-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja Tšesarewitsi Suurew. Aleksander Aleksandrowitsi, Wene-riigi aujärje päris pärija nime p.
- 8) Talwe-kuu 14. p. Tšesarewitsi Suurwürsti Pröna Maria Weodorowna sündimise pääw.

Keisri Herra Suugufelts.

Aleksander II. Nikolajewits, lõige Wene-riigi walitseja ja Keiser, Pohla-maa Kuningas j. n. e., s. 17. Jüri-k. p. 1818.
Maria Aleksandrowna, Keisri Pröna, Hesseni Prints, sünd. 27. Heina-kuu pääwal 1824.

Nende lapsed:

- 1) Aleksander Aleksandrowits, Tšesarewits, Suurwürst ja Wene-riigi aujärje päris pärija, s. 26. Künla-k. p. 1845.
Tema Pröna Maria Weodorowna, Tani ma Prints, sünd. 14mal Talwe-kuu pääwal 1847.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Suurw. sünd. 6. Pehhe-k. p. 1868.
- 2) Georg Aleksandrowits, Suurw. sünd. 27. Jüri-kuu p. 1871.
- 3) Astenia Aleksandrowna, Suurwürsti Prints, sünd. 25. Paastu-k. 1875.
- 2) Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-kuu pääwal 1847, tema pröna Maria Pawlowna, Mecklenburg-Swerini Prints, sünd. 2. Pehhe-k. p. 1854.
Nende lapsed:
Küri Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 30. Mikli-kuu 1876.
Boris Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 12. Talwe-k. 1877.
- 3) Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst, sünd. 2. Keäri-kuu pääwal 1850.

- 4) Maria Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess, sündinud 5. Wiina-kuu p. 1853, Englandsi Printsi Alfredi Edinburgi Herzogi prõua, sünd. 25. Heina-k. p. 1844.
- 5) Sergei Aleksandrowits, Suurw., f. 29. Jüri-k. p. 1857.
- 6) Paul Aleksandrowits, Suurw., f. 21. Mihkli-k. p. 1860.

Ketäri herra wennad ja õed:

- 1) Konstantin Nikolajewits, Suurw., f. 9. Mihkli-k. p. 1827.
Tema Prõua Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi Printsess, sündinud 26. Jaani-k. p. 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

- Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Künla-k. p. 1850.
Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikuse-k. p. 1851, laulatati 15. Oktobri-k. p. 1867, Krefa-Migi Kuninga Georgiose prõuaks.
Weera Konstantinowna, sünd. 4. Künla-k. p. 1854. Herzogi Wilhelmi Eugeni Württembergi prõua, sünd. 8. Leikuse k. p. 1846.
Konstantin Konstantinowits, f. 10. Leikuse-k. p. 1858.
Dmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-k. p. 1860.
Wjatseslaw Konstantinowits, f. 1. Heina-k. p. 1862.
- 2) Nikolai Nikolajewits, Suurw., f. 27. Heina-k. p. 1831.
Tema Prõua Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess, sündinud 21. Lehe-k. p. 1838.

Nende lapsed:

- Nikolai Nikolajewits, Suurw., f. 6. Talwe-k. p. 1856.
Peter Nikolajewits, Suurwürst, f. 10. Nääri-k. p. 1864.
- 3) Mihail Nikolajewits, Suurw., f. 13. Wiina-k. p. 1832.
Tema Prõua Olga Weodorowna, Baadeni Printsess, sünd. 8. Mihkli-k. p. 1839.

Nende lapsed:

- Nikolai Mihailowits, Suurw., f. 14. Jüri-k. p. 1859.
Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printsess, sünd. 16. Heina-k. p. 1860.

Mihail Mihailowits, Suurw., f. 4. Wiina-k. p. 1861.
Georg Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Leikuse-k. p. 1863.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-k. p. 1866.

Sergei Mihailowits, Suurw., f. 25. Mihkli-k. p. 1869.
Aleksei Mihailowits, Suurw., f. 16. Jõulu-k. 1875.

- 4) Suurwürsti Printsess Olga Nikolajowna, sündinud 30. Leikuse-k. p. 1822, Württembergi kuningas Karl Wridrit Aleksandri prõua.

- 5) Katarina Mihailowna, sünd. 16. Leikuse-k. p. 1827, laulatati 4. Webruari-k. p. 1851, Mel-lenburg-Streelitzi Hertzogi Georg August Ernst Abolw Karel Ludwig prõuaks.

Würstid ja Printsessid Romanowski, Leichtenbergi Hertzogid ja Hertuginad:

Printsess Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Wiina-k. p. 1841, laulatati 30. Juni-k. p. 1863
Baadeni Printsi Ludwig Willem Augusti prõuaks.
Würst Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Heina-k. p. 1843.

Printsess Egenia Maksimilianowna, sünd. 20. Paastu-k. p. 1845, Oldenburgi Printsi Aleksandri prõua, sünd. 2. Lehe k. p. 1844.

Würst Eugen Maksimilianowits, sünd. 27. Nääri-k. p. 1847.

Würst Georg Maksimilianowits, sünd. 17. Künla-k. p. 1852.

Hobbose, weitse ja tauba-laadad.

I. Cesti-maa Rubermangus.

- Annia:** Jüri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
- Amwinorme mõisas, Lahhusu külas:** tauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Wiina-kuu pääwal.
- Saabsalu-linnas:** 1) Neäri-kü 10mal ja 11mal pääwal. 2) Mikhli-kü 14mal ja 15mal pääwal.
- Selterma (Hioma) Mikhli-kü 19mal ja 20mal pääwal.**
- Jõhwi:** 1) 18. ja 19. Künla-kü pääwal. 2) Mikhli-kü 24mal ja 25mal pääwal.
- Jõelähtmes:** nädal pärast Mikhli-pääwa.
- Reblastes:** 1) 26mal Neäri-kü p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad. 3) 19mal Jõulo-f. p.
- Keila-kirriku juures:** 1) Esmaspäaw pärast 3mat pühha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja kaks pääwa se järele.
- Kimwilo-kõrtfi juures:** Künla-kü 26. ja 27. pääwal.
- Kolloweres:** 1) Neäri-kü 17mal pääwal. 2) Wiina-kü 4mal pääwal, 2 p.
- Kullina:** 19. ja 20. Wiina-kü.
- Lihula-linnas:** 1) Esmaspäawal enne Wastla-pääwa. 2) Mikhli-kü 24mal pääwal.
- Merjama-kirriku juures:** 3mal Kristuse tulemise Pühäl.
- Mikhli-kirriku juures:** 29mal Mikhli-kü pääwal.
- Nissi:** 24mal ja 25mal Wiina-kü pääwal.
- Orgital:** Neäri-kü 7mal ja 8mal pääwal.
- Paide-linnas:** 1) Künla-kü 6mal ja 7mal pääwal. 2) Neljapäaw ja Reede pärast Illestonsm. p. 3) Mikhli-kü 10mal ja 11mal pääwal. 4) Talwe-kü 10mal ja 11mal pääwal. 5) Jõulu-kü 16mal ja 17mal pääwal.
- Paldisi-linnas:** 1) 2sel ja 3mal Künla-kü pääwal. 2) Mikhli-kü 21mal ja 22mal pääwal.
- Rakwerre-linnas:** 1) Neäri-kü 27mal ja 28mal pääwal. 2) Jaani-kü 16mal ja 17mal p. 3) Mikhli-pääwal.

- Naplas:** 1) esimesel esmaspäawal paastu kuus. 2) esimesel reedel pärast Mikhli-pääwa.
- Tallinnas:** 1) Jaani-kü 27mal pääwal, 1 nädalas. 2) Mikhli-kü 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
- Ne-mõisas, Lõuna-Parjumaal, Kõsse kibellonnas, Kuivajõe-kõrtfi juures,** hakkab kolmandamal Teispäawal Mikhli-kü.
- Wiggalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kü pääwal.**
- Witna kõrtfi jures, Palsi mõisas:** 1) tauba- ja räime-laad 20mal kuni 23mal Jaani-kü pääwal. 2) tauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 päwa. 3) tauba-, lojuse- ja hooste-laad Kestnädal, Neljapäwal ja Reede pärast Lihawõtte.

U Iggal aastal 26. Jaani-kü pääwal, on Tallinnas Doornpeal enne lõunat hobbuste näitus. Pärast lõunat saab Radrintalis hooste rammu katutud, ja hooste perremehhed, kelle hobbused on katmise juures illusamad ja tuggemamad näitnud, saawad kroonu poolest auwaka. Igga tunnistuse seddel peab igga mehhel mõisa poolest kaajas ollema, et need hobbused on wistist Cestimaa Rubermangu tallorahwa juures kaswatud.

U Rubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, ei lau-pääwal ega pühapäawal laata ydada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argi-pääwal peetama.

II. Lihwlandi-maa Rubermangus.

- Abja-mõisas:** Mikhli-kü 2sel ja 3mal pääwal.
- Abfeli-mõisas:** 1) 9mal Leikuse-f. p. 2) 19mal Mikhli-kü pääwal.
- Antso-mõisas:** Mikhli-kü 14mal pääwal.
- Audro-mõisas:** 1) Reede enne Wastla-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kü pääwal.
- Selme-mõisas:** 15mal Leikuse-kü pääwal.
- Stark-mõisas:** 2sel Seina-kü pääwal.

Raana-mõisas: 8mal Mikhli-kuu pääwal.
Rao-mõisas: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Rillingi-mõisas: 29mal Leikuse-kuu 2 pääwal.
Rirrepeäl: 17mal Mikhli-kuu pääwal.
Roorde-mõisas: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Rosse-mõisas: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Rurtefaare-linnas: 1) 12mal Künla-kuu p. hakkab suur
 sassa laat; peetakse 10 pääwa. 2) 15mal Mikhli-kuu p.
 hobuse- ja weisse laat, 3 p. 3) 1sel Wiina-kuu p.
Remfali-linnas: 1) 27mal Künla-kuu pääwal, linna-laot.
 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., linna-laot.
Rustiwere-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Rutsnik-m., Rõuge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Moisekaste-m.: 10mal Leikuse-kuu pääwal.
Mõnniste-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Muistwees: Rardi-pääwal, 10mal Talwe-kuu pääwal.
Oldri-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Driku-m. kõrtfi juures: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Patkula-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Pernu-linnas: 1) 20mal Rääri-kuu p., hobuste laat, 3 p.
 2) 1sel Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p.
 sassa laat; peetakse 3 nädalat. 4) Weisse- ja hobuse
 laat, Gemaap. ja Leisv. enne Mikhli-p. Wies laat pee-
 takse Gemaap. ja Leisv. pär. 3mat Krist. tullemise P.
Põltsamaal: 17mal Mikhli-kuu pääwal.
Põlwe-kirik juures: 8mal Mikhli-kuu pääwal.
Pöörawerre-m.: 1) 13mal Mikhli-kuu p. 2) 5mal
 Talwe-kuu pääwal.
Purtniku-m.: 9mal Mikhli-kuu pääwal.
Pühajärwe-m., Ottepä kihelkonnas, **Nuustagu-laot,**
 4mal Wiina-kuu pääwal.
Rappinas: 1) 9mal Lehe-kuu p. 2) 4mal ja 5mal
 Mikhli-f. pääw. 3) 5mal Wiina-f. p. 4) 5mal Jõulu-f. p.

Ria-linnas: 1) 7mal Rääri-kuu p. 2) 20mal Künla-kuu
 p., 8 pääwa. 3) 20mal Jaani-f., 3 näd. 4) 20mal
 Heina-f. pääw., willa-laot. 5) 20mal Leikuse-f. p., 3 p.
Rosfi-m.: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Rõuge-m.: 8mal Mikhli-kuu pääwal, 8 pääwa.
Sallatfi-m.: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Senno-m.: 21mal Mikhli-kuu pääwal.
Sindi-m.: 4mal Mikhli-kuu pääwal.
Taakeperi-m.: Helme kihelkonnas, 6. Mikhli-kuu p.
Taali-m.: Pernu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur sassa laat, hakkab pääw pärast
 3 Kuninga pääwa, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Künla-
 kuu pääwal, linna-laot. 3) Peetri-laot, 29mal Jaani-
 kuu pääwal. 4) 8mal Mikhli-kuu p. 5) 29mal Mikhli-
 kuu p., Mikhli-laot. 6) 1sel Talwe-kuu p., linna-laot.
Tarwaste-m.: 1) 29mal Jaani-kuu pääwal, Peetri-laot.
 2) 6mal Wiina-kuu pääwal.
Ue-mõisas, Willandimaal, 27mal Leikuse-kuu pääwal.
Walka-linnas: 1) Sassa laat hakkab 2sel Künla-kuu p.,
 peetakse 8 p. 2) 26mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Lei-
 kuse-kuu pääwal. 4) 29mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laot.
 5) 20mal Talwe-kuu p. linna-laot. 6) 27mal Jõulu-
 kuu pääwal suur sassa-laot, peetakse 8 pääwa.
Wanna-Antem., Kraawi-kõrtfi juures: 10. Mikhli-kuu p.
Wastse-linnas: Mikhli-pääwal, Raawanurme-laot.
Wastse-m.: Willandi maal. 1) 27mal Leikuse-kuu p.
 2) 2sel Wiina-kuu pääwal.
Wendra-m.: 20mal ja 21mal Mikhli-kuu pääwal.
Weski-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Willandi-linnas: 1) 25mal Rääri-kuu p., 3 p. 2) Sassa
 laat 2sel Künla-kuu pääwal. 3) 15mal Künla-kuu p.,
 linna-laot. 4) 8mal pääwal pärast Suurt Neljapääwa.
 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laot. 6) 24mal Mikhli-
 kuu p., Mikhli-laot. 7) 25. Talwe-kuu p., linna-laot

Bolmeri-linnas: 1) 25mal Neäri-kuu p., linna-laad, 6 p.

2) 25mal Geina-kuu pääwal. 3) 21sel Mihkli-kuu p.

4) 25mal Talwe-kuu, linna-laad.

Bolweti-m.: 16mal Talwe-kuu, linna-laad.

Bõnnu-linnas: 1) 15mal Kõnnla-kuu pääwal, linna-laad.

2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.

4) 10mal Jõulu-kuu p., linna-laad.

Bõõhsus, Rõpina kibbelonnas: 1) 9mal Lehe-kuu pääwal, Rõgula-laad. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõrru-linnas: 1) 9mal Neäri-kuu pääwal, linna-laad.

2) 2sel Kõnnla-kuu p. 3) 22sel Kõnnla-kuu p. suur

saksa laad, 8 pääwa. 4) 10mal Juri-kuu p., weikse-laad.

5) 24mal Jaani-k. p. weikse-laad. 6) 10mal Leik-k. p.

7) 24mal Mihkli-k. p., Mihkli-laad. 8) 9mal Wiina-k. p.

linna-laad. 8) 10mal Talwe-kuu pääwal, weikse-laad.

Narwa-linn peab linna, weikse ja hobuse-laada 6masi kunni
10ma Kõnnla-kuu pääwani — ja 20masi kunni 23mal
Mihkli-kuu pääwani.

Sinnesoow uueks aastaks.

Tere, kallis Gesticahwas!

Tere, Gesti maa ja taewas!

Ope-põllul ole wahwas!

Siiis saad mäale teadus-laeawas.

Ujad lõõga lõpetanud,

Uutsele meid upitanud,

Ming Gesti elu kewade,

Weil armas pärast wadade.

Ühenduses, mehe meelel,

Ankige kõik Gestikeelel!

Mis weel puudub Gesti-uulsel,

Loogu täädus lõuna tuulsel!

Uja-ratta kärmus-kiirud,

Wigu ära wanad tiirud!

Lõpku ära waen ja wiha,

Gesti rahhwaus tule tiha!

Siiis wast algab õige olu,

Täidetud saab Gesti-kolu.

Waiksel meelel, mahel häälel,

Kuuluts kenal Gesti-keelel,

Rõgu Gesti poege juust,

Et käib läbi lihast — luust —

Tänu kaja, rõõmu sõrdel:

„Auu ja kiitus Aleksandrel!“

Gesticahwa ennemuistne jutt.

Muista, kui Taewa-taat ise Gesti rahwast üle-
iildses maailma kuldses priiuse kiigus kutsutas,
siis laekis ta ka nagu teistegi rahwadele nende
omast lihast ja wereft neile kuningad sündida. Ja
nende wiimsed ning tähtsamad kuningad olid Ra-
lewi poead. Et need mehed wägewal ja kuulsal
kõmbel oma walitsuse asjju toimetada oskasiwad,

feda leiame Kalewi poea lugust, mis kuulus Dr. Kreuzwald osawalt meile kirrja pannud.

Sell ajal, ja enne ning pärast seda, kui Kalewid Eesti rahwa kuningad olivad, oli Tallinna doomi mägi kuulsa Gestlaste kantsi pesapaik, ning Kalewi poead ja nende kaardiwägi elustasiwad seal sees ning kaitsewad waenlaste wastu wahwaste wõideldes Gestimaad ja merd.

Kord olnud ühel niisugusel Kalewi poeal kaunis terane poeg; ta arwand isa-isade auu ja rikkust weel wäheseks ning seepärast pannud ta siis ühel pääwal salamahiti putked mängima ja läind maa-ilmaist weel suuremat auu ja rikkust otsima. Aga kes rikkaks tahawad saada, need langewad liusatusse ja kõi sisse ja feda sündind ka meie edewnina Kalewi poega. Ta wa raut sattunud wa sarwilise küüsi ja iga laps teab jo, et maaldrid ta kõhnale kaunis kabadad küined maaliwad; sest on ometi weel õnn, et n'ad aga ta kolme jala külge küined maaliwad, seeläbi wõib ometi ikka wahest mõni terasem ta käppade wahelt kaapama panna.

Meie Kalewi poeal ep ole küll paha elu wa Jaagu juures olla olnud, siiski ta igatsend kogu südamest koeu tagasi. Tema hooleks olnud wanapoisi kõige kallim loom, üks õige pörkas, must härg sööta ja joota. Et ta aga, nagu kõik Gestlasted omas ammetis truu olnd ja ei üsagi mus-

tikut ep ole nälg närida lastnud, siis tõutand ta noore mehe wastu tänulik olla ja luband teda targa nõuu ja osawa ettemõtmise läbi nii pea kui wõimalik koeu wanemate juure wiia. Nõnda sündis ka.

Ühel sügisel õhtul soowis wa pergal ka peeruga tuld tupp ja saatis noore mehe käsnaga rehetoast tuld tooma. Kui must härg rehal feda küüsi, et noormees rehetoas kobistas, siis kutsus ta ta enese juure, kästis oma panna sanga lahti teha, sest niisugusel pimedal ööl olla kõige omasem punuma panna. Ennem aga kui n'ad teele läksiwad kästis must härg noort meest wanapoisi õue pealt wiest weeloigust wiis wee tilka, ta haopinust kuendama kubu seest kuus kuiwa männi offa, ja seitse sammu ta seinast eemal, seitse sõredat liiwa tera enese kaasa wõtta. Kui se kõik toimetud sai, siis istus noor mees oma sõbra mustiku selga, muusutas mottadega ja läks nagu muugi kuningas oma päälinna poole.

Wa õelus ootas poisiki pea tulega tulema, aga kui ta nägi, et se kaunis kuu tuuris, siis läks ta ise kaapides rehe juure waatama. Aga ennä imet, ei poisi tibagi enam näha; ta silmas rehale ja waata — ei mustikut ka enam kütke otjas olemas! —

Wana furi pani koe õlmad wöö alla ja läks

poissi ja mustikut otsima. Muidugi teada et tal kaunis terge neid otsida oli; sest mustik oli jo oma kohta kaunis pörilas elajast ja nüüd oli veel noor Kalew ta turja peal, seepärast jäiwad t'ast kaunis kaewu sarnatsed sõraasemed järele.

Ei kestnud ka kaua, siis oli ta jo oma jooksute kannul. Aga kui must seda nägi, siis käskis ta poissi need kaasa võetud puuosad maha visata, ja just kui poiss seda hädaste sai täitnud, siis seisis suur paks männik nende selja taga ning wana Jaak ei peasnud oma suure watsaga sealt läbi. Seda wiisi sündis siis Pääsküla nõmm.

Kui nüüd wanapoiss nägi, et ta nõmmest läbi ei saanud, siis tõttas ta koeu, kutsus oma poead kõik koku, andis igaühale hea firrwe kätte ja läksiwad teed männikust läbiraiuma ja selle moega tõusis siis Pärnu maantee.

Aga kui n'ad hädaste selle tööga wallmis saiwad ja nüüd mestis otsekohe Kalewi poea kallale tõtata tahtsiwad, siis käskis must härg poissi need kaasa võetud seitse sõredat liiwa tera maha visata. Ja ennä imet — korraga seisis suur liiwa mägi õe-lusel ja tema poegadel põigite ees ning pealegi nõnna kõrge, et n'ad üle ei jaksanud rebida. Nüüd tõttanud n'ad jälle koeu tagasi, pannud kerwed koeu warrna ja võtnud labidad kaasa ning läinud siis liiwa mäge laiale wiskama. Muga liiwa

n'ad wiskanud Ristifõrssi ja Kadaka küla wahel paiku laiale ja muist jäänd mäe kombel koku.

Nüüd kui n'ad just parajaste selle teise hiiglase tuga Pärnu maantee sünnitusels walmis oliwad saanud, käskind mustik poissi need kaasa võetud wiis wee tilka maha visata. Ah ja poisske, nüüd wast hafand wana Jaagu püssid kuhka sõeluma sest wesi lautanud ennast mere wiisi kunni Harku- ja Ülemiste mäeni laiale ja Kalewide kants „Lind-nisa“ paistnud veel ilusam kui enne, wee seest wälja

Wana Jaak peastnud oma elu seega et ta ruttu Ülemiste määle lipanud ja waadanud sealt oma poegadega nõnna et suud wett jooksnud, kudas Kalewide kantsis wõidu lipp ülestõmatud ja rõõmu pidud alanud, ei nüüd kadund poeg jälle leitud oli. Aga kui n'ad just parajaste tantsuma tahtnud hafata ja torupilli uugama pannud, siis läinud wanapoissi kops üle maffa, sest et n'ad tema lahju üle nõnna rõõmsad olnud ja veel pealegi tema rõõmu pidude pilli seal juures aeanud; seepärast pannud ta enese Ülemiste mää sõrwale rinnuli maha ja hafanud seda siindinud merelest kuniwaks rüipama. — Kui juba Tõnnismäe nuff wee seest hafand wälja paistma ja suur wee kogu jo wanapoissi watsaga rabelema hafanud, siis käs-kind ta poegi tagumifest otsast hoida, et wesi wälja

ei peafeks. Aga kui ta wa sõge just parajaste
wiimseid lottjusi mõtnud, seal prahwatand ta waeße
wats kattki ja kole wee kogu jooksnud senna suure
nõgu sisse kottu ja seda wiisi sündind siis üle-
miste järw ehk Järwetuila meri.

Et aga wana Jaak nüid kõngend oli ja ta
poead weel noored olid, seepärast pöörnud n'ad
siis jälle koen tagasi ja lastnud Kalewipoea Kale-
wi poeaks jääda.

Wäikse Geriku pere Gedu lugu.

(Üks tõeste sündind lugu.)

Armas Gestirahwa lugu,
Gesti helded, waiksed neitsid,
Kuulge plika Gedu lugu,
Kudas Jumal hoiab wäiksid!

Wäike Gedu wagast elas,
Kogu küla inglisk hüiti;
Ühes kirrja, nii et kõlas,
Põlnd t'al elmid, sõlge, riiti.

Gedu ema külas teenis,
Ühes waeßes talu-peres;
Mees t'al furnud, ise riisis —
Gedut toites — sõrmed meres.

Ajaratas raudselt waltas
Üle Gesti pinna siis;
Jahu kõrti rahwas nelpas
Ja laulul oli nutu wiis!

Üksford jälle päike tuli,
Siit talwet ära ajama,
Siiski külmal oma woli,
Ja hakkas wastu menuma.

Ühel laubal ütles ema:
„Wärsked munad korrwi panen,
Wii nad kirgu mõisa täna!
Prouat nendega ma tänan;

Gesti mitu aastat olen ma,
Neid teenind enne rõdmuga
Ja üfagi ei kuulnud ma,
Et tapeldi seal minuga.

Ja wiimate kui suremas,
Ma olin raskest haige maas,
Siis käis mind proua vaatamas
Ja magust juttu m'uga a'as.

Ka ära seda unusta,
Suud ilust kääle anna sa!
Ja Jumal ise andku ka,
Et jälle tuled õnnega!

Lapsute pannakse nüid riidi husti,
 Pajakas ümbere ja krapsti — ta tõusis püsti.
 Ei waesel ei jookse kuitsuke seltsiks eel,
 Waid üksi, „Jah, üksi!“ ta õhtab nüid weel.
 Taewas tale lahkeste wastu küll sinas,
 Siiski ta wäetimal warsti on tilgute ninas;
 Värs tuul ka mahedast' üle maa puhus,
 Ta targu hoiab kormi pajaka al pihus.
 Tee käib küll talwel üle soo ja raba,
 Siiski Cedule suisest teest lühem — mitte üht tiba
 Ning üksiindane rõõm on temale see,
 Et orawad puust puusse hüppawad kogu se tee.
 Ja wiimaks, kui määst ülesminnes metsa wahelt
 kirjku jo nägi,
 See ütle mata rõõmu ta wäikelele tegi.
 Siiski — kuis ehmatas ja finni jäi ta hääl,
 Kui kirjku koerad nii kolelast' haukusid ta peal';
 Ometi õnneks — kui ligemal' saab — näab, —
 Et õpetaja ise parajast' üle õue läab.
 Ta kogemata lapse peale silmad nüid lööb
 Ning lahkeste terwitab ja küsides hääle peenemaks
 teeb:

„Keda sa otsid, mu lapsute kena?”

Eks õpetaja ise ole mina? —“

„Ei härraga põle mull juttu,”

Mind läkitadi auuliku proua juure kottu.”

„Siis mine siit otse kohe kööki,

Seal valmistab proua jo õhtu sööki.”

„Täna Teid auulit härra!”

Ei ma nüid enam eksit ära.”

Kui proua jo anniga lapse näab,

Siis silmad ta kohe taewa poole lööb,

Ja enam, ja ifta enam, see rõõmu t'ale teeb,

Et talus ja urtsikus armastus t'ale teeb.

Ta paitab lapsutest ja ütleb nüid:

„Et istu m'u tibuks, kes tõid mulle hüid!”

Nüid nobeste ise ta tõttab sahwri

Ja munad jääb pütti teine pool' kohwri.

Kui see oli toimes, siis saia ta wõtab,

Ja ruttu, ja ruttu piiga kormi see matab.

Siis jälle kohe ta piiga juure tuli,

Sest et õhtu jo warsti oodata oli.

Seepärast siis ütles ta lahkeste Cedule:

„Tõtta nüid lapsute ruttu kodule!”

Täna ja terwita kodu ema

Ja ütle, et ta kink m'u meelest kena.

Sumalaga lapsute! jää sinuga inglise,

Kül siis lõbusaste lõpeb s'u tee!”

Nüid Cedule wõtab tänuga kormi

Ja ei teinudki samma arrwi.

Alga hädaste oli ta wõrsta kaks läind

Ja nüid wast — ei ennem ep olnud näind,

Et pilwest — kui kotiga — lumi tuli maha,

Ei wõind ta wäeti jalga jala ette näha.

Ra kolebast' kohises tuul puude latvuse
 Ning kõwaste Gedu riidid kattus.
 Külm on jo mituford õilmid siin riisund
 Ei hilja enam, ei soe, ei arst ega rohi ta wastu
 ei piisand.

Wiimaks Geduks jõuab jo metsast wälja
 Aga lagedal heidab maru weel koledamat nallja.
 Laps kantab tee ja weel hirmsam see,
 Et kätte jo jõudnud pime dö. —

Ei ligi ei kangel ta walgust näe
 Ega koeradki tormiga häält ei tee.

Weel wõrsta poolteist ta kodust on eemal

Ja toibudes ütleb jo jampi meelel:

„Kiid emaga wihtlema parssile lähen

Ja külmestand koha ma soojaga jahan,

Siis sänggi ma poen

Ja paludes „Issa meie“ luen. —

Mis see oli? — oh Jumal, Jumal!

Ma jälle metsas, ma mäeti, ma rumal!

Ei täna wist teed ma leia loen,

Ra jalad mull' kõndida enam ei mõen;

Seepärast tahan siis metsas puhata,

Aga mu ema? — ta waene kodu rahuta!

Ei —

Weel natuke kõi! —

Nõnda eksis siis waene Gedu

Surm t'al ligi — et küll kangel põlnud kodu.

Kui ta jo küll oli pudrand metsas edasi ja tagasi
 Ning torm ja tuiff ei luband teda leida radasi,

Siis rambis ta wiimaks puude wahese

Ja ossad olid eluts majaks temale.

Ra tuisik weel mattis kõik urked kinni,

Et hea t'al oli nagu kodu sänggis enni;

Ta käed weel paneb kottu

Ja liigutab mahedast mofle:

„Sa, armas Jumal kõik tead

Ja mind ka sia mettsa nääd.

Su hooleks mu hinge annan

Ja taewas sind südamest tänan.“

Ta ema ja külast mitu teist,

Nad otfinud teda anggedest wäljalt ja puist,

Ning hüidnud ja hüidnud kõigest wäest,

Tuul tühja wiind siiski hääled nende käest,

Ja ema weel wiimaks õhates põlnud:

„Ta hing on taewas, et küll torm ta neelnud!“

„Oh mis kena koidu walguis,

Paiatab läbi männi mettsa!

Kas see tõest on pääwa selgus?

Ma wist juba taewas täitsa!

Ning kui kenast' laulwad lapsed

Auu ja kiitust Jumalale;

Isse kenad nii kui ätsed,

Mis on loodud Maarjamaale!

Mõnda Jeesus ise tegi,
Seal meie wäitse Gewale,
Et üksnes heda nägi,
Mis tegi rõõmu temale.

So hommitused loidu wiirud,
Nüid panid taewa punama
Ja ema ärdad nutu kiirud,
Lõid piki metsa wadama.

Ta kutsus rahwast naabri talust
Ja hüiab: „Jumal kuule sa!
Mu südant peasta lahti walust —
Kus on mu laps? — ehk surnud sa! —

Oh Issand, Jumal tule nüid!
Ja armust ise aita;
Ja hauale nüid juhi mind;
Ja nagu mulle näita!”

Nii rissti põiki rändab ema;
Seal läbi lume angede,
Ei käia malda nüid tema
Ja siiski — tütre tibagi! —

Ning wiimaks weel pöörab, targu hoole,
Ta jookstes ja otsides jälle loeu poole. —
— „Mis? — eks paista sealt, angest mu pa-
jala nurgad?

Kas õige seie mu lapse maksite t'e Jumala tormid
ja metsad!”

Ta tõttab pool minestest senna paika
Ja laiaks kui labida teeb peu-päa,
Ja ruttu ja ruttu aeab lund ette ja taha:
„Oh, angged, andke mulle mu lapse surnud
teha!”

Ja kui ta ju laapind koopa wääri,
Piki ta pajakaft, fogu ange ääri,
Siis korraga õigates kiiratab,
Ei tea, kas ilmsi, wõi unistab?
Ta lapsuke õkste wahel, just kui sauunas
Ja ilusam kui diele, mis põle weel sauunas!
Laps, kohe ka silmad lahti lööb
Ja rõõmu pärast ema t'ale pai ka teeb.
Ning jutustab nüid emale ta elsi lugu
Ja kiidamad kahetse jumatiku hoiu tegu;
Inglid olla teinud t'ale lumest ja õkkest maja,
Ning laulnud t'ale lugusid fogu see aja.
Ema nüid mõttis Gewafese rõõmuga kaasa
Ja tõttasid loeu poole üle naabri aasa.
Ka pikka juttu ma enam ei taha teha:
N'ad langesid kodu tänades põlwili maha
Ja taewa pool' tõusid nende kiituse luuled
Ning ärdaste Jumalat tänasid kõitide uuled.
Ja et see just pühapäine hommitu oli,
Siis luuldi ka ühes kiriku kella heli.

Seega aga kaswis wagaks neitsiks
Ja leidis ka oma wäärilise peiu omale seltsiks.

Opetused.

1) Suurte puude istutamiseft:
Wõta ja kaewa aasta enne istutamist 2 kunni 2½
jalga puust eemal ta ümbere wäike kraaw ja lõika
siis wäikese käsisaega kraawi sees ettetulewad juured
katki. Nimetatud saagimine sünnib seepärast, et
puu käässolewal sumel uusi rammuimemise juure-
anumid ajab ja et ta teise kohta panemiseks ker-
gem on wälja wõtta. See aut, kus sisse uüid
puu panna,se, olgu seda wõrt lai, et puu juured
nende külges olewa mulla rattaga sõredaste senna
sisse mahuwad ja et ta sügawus kunni 1½ jalga
on. Tähendadut aut saab esiteks kuni sõrwani
weega täidetud ja siis sõristatse labidaga natuke
haawal mufsta mulda senna sisse, liigutatse tei-
waga wee sees segamini, mis läbi mulla seest
kõik jämedamad liiwa terad augu põhija waeu-
wad ja pealpidi istutamiseks paras osa mõnusat
mulda sünnitatakse. Kui jo puu määratud pai-
gas on, siis tulewad kõik õõned paigad ta ümber
sehutse mulla sünnitusega täis täita ja maaga
tasa teha. Kui niisugune istutamine sügisel ajal
saab ettemõdetud, siis peab puude juuri külma eest

finni katma. — Näidatud wiisiga wõib ka teist
sumel puid ühest kohast teise istutada.

2) Dünapuude kaswatamisest. Üle-
mal rääkisime istutamisest, räägime nüüd ka kas-
watamisest. Eurooplased kül naerawad Hiinlaste
üle aga mõnes asjas n'ad on tõeste targad ja
seda näame ka sest: et n'ad ei kaswata oma düna-
puid mitte seemnedest, waid seda wiisi: nad waa-
tawad, kui jo puude koor lahtiläheb, wanade puude
küljest ülearuldased oksad wälja, kooriwad siis nii-
sugustel wäljawalitud okstel (mis muidugi ära-
saagida tuleksiwad) ⅔ osa koort ta ümbert ära,
wõtawad siis üle sideme, wõiwad selle lehma
sitaga ära ja mäsfiwad siis selle senna kooritud
koha ümbere ja nimelt uõnna paksult, et ta ligi
6kord nii jäme on nagu oks. Seda mäsfiatst
peab nüüd alati niiske pidama, sest selle moega
kaswawad siis tulewase dünapuule juured. Kahe
kuu pärast wõib siis oksa ta emapuul küljest ära-
saagida ja parajase kohta istutada ning kahe aasta
pärast saab jo niisugusel kombel kaswatud puust
düunu. Ärgu aga wõtku kesti enne istutamist ni-
metud õlesidet oksa ümbert ära, waid pangu sellega
tükki maa sisse.

3) Kardulid. Kardulis on üks kallis toit,
sest et tal põle konti sees ega ole ka jütke katki-
närida; siiski kui inimese kõht täis on, ei siis ka

tahagi enam teda süia. Võidakse küll, et kuulus Orda ole (1580) karduli sugi Ameerika maalt Euroopasse toonud, aga mina, nagu muugi Toomas, ei tahaks seda uskuda. Sest kui tõsi oleks, siis oleks ka kardulis nende toitute ja villjade hulgas nime tud olnud, mis kuulus mees söömiseks oli walmis pannud, kui ta Ameerikast oli koeu jõudnud ja kunigaana Eliisabet tema juures laewa peal wõerussil käinud. — Noh, olgu mis on, aga suur kiitus sellele hana põhja, kes ta sealt seie tõi!

Hoidku igati, et ta mitte wäga noori (wärskeid) kardulid ei söö; sest need on kihwtised. Hoidku igati, et ta kuiwatud karduliwarsti mitte palju lehma sulbi sisse ei panne; sest need on kihwtised ja tapawad lehma ära. Ka on karduli idemed ja kuprad kihised.

Kes kardulid tahab mädanemise eest hoida, see kuulgu mis meie riigi prohwessor Bollman sest asjast räägib. Ta ütleb: Ma panin oma seemne kardulid kuuls ajaks enne panemist ühte sooja tupp. Nad kuiwasid seal juba nii kowaks, et ma juba kahtlane olin, ei tea kas n'ad ka enam kaswama hakkawad. Aga põlud wiga — maa sees n'ad idanesid täitsa ja niisugusest seemnest sain ma 3 nädalat enne teisa wäga häid wärsteid kardulid süia. Ning kunnaks teiste karduli saagid aiwa mädanesid, ei leidnud ma mitte ühte mada-

nemise täpet oma kardulite külges. Ja kõige parem olla weel see, kui niisuguse kuiwatamise tarmis õige suured kardulid wõetakse ja pooleks lõigatakse.

Üks teine mees annab seda nõu: Kui mädanemist on kardulite hulgas näha, siis wõta 1 osa hapandikku ja 200 osa wett, kasta siis kardulid selle segadise sisse; selle järele te õige wedelat lubja wett ja lase ka kardulid sealt läbi käia. Selle katse läbi on leitud, et kardulid mädanema siis ei hakka ja neis, kus jo mädanemise plekid külges olid, ei lautand need endid laiemale.

4) Ussid wilja sallmes. Kui seda näha on, et wiljaussid wilja sees salwes elustawad, siis tuleb sealt salwest üks osa willja seitsme jala paksusest teiise tühhja sallme panna, siis pangu inimene enesele tossud ehk pastlid jalga, mingi ja trampigu siis õige heaste seal wilja peal ja tehku seda wiisi kogu oma wilja koguga, sellemoega saawad kõik ussid surmatud.

5) Kui sull kassi majas ei ole ja hiired jo wõimust wõtta tahawad, siis pane ühikaine (verbascum Thapsus) lilli juurtega senna paika kus kõige enam hiiresti elustawad ning nende hais kihutab kõik hiired minema.

6) Wiimati kuulsin ma ühe perenaese käest, et ta wärstid täisid täis olnud ja ta tahtnud siis nurjatumaid putukaid looma kallalt äraäwitada ning

teinud siis seks tubaka lehelist ja pesnud sellega looma, aga lubas ehmatand ta waene — loom surnud selle pesemise peale ära. Ta siunas ka ühes seda kurja inimest, kes täid looma peale pannud.

Seda kuuldes ei wõinud ma wait olla waid hakkasin teda maheda wõimuga sõitlema ja ütlesin: Et Teie tubaka weega weist pesite ei olnd mitte õige, sest tubaka sees on palju lihwti ning see just tappis Teie wärsiku ära, ja et Teie wärsikul täid peal olid, see oli Teie oma süü; sest kui Teie oletsite talwel tale paremine süia annud ja ka wahest ta lämastaand aset puhastaand, ei siis soolapuhujate hammas ep olets ta peale hakand, ning ülepea — ei toosid ole maa peal olemasfi.

7) Rinna-kõha (köihhuusten). Ühes arstide ajalehes kiitis wiimate üks tohter järestulewa toherdamise nimetud haiguse wastu hääks, se on: üks rätik saab petrooleumi sisse kastetud ja siis haige woodi peaotja laiale lahutud, nõnna et haige siis petrooleumi haiguga täidetud lihwti sisse tõmbab. Ning tema (see arst) olla leidnud, et paari päewa pärast jo kangemad kõha tujud vähemaks jäänud ja 2 nädala pärast haiged täitsa terweks saanud.

8) Kes jänesid tahab noorte õunapuude kallalt eemal hoida, et n'ad nende koort ära ei näri, se wõtku hea tüki raswast peti-kamarat ja tõmaks

selle kamara peti poolse küljega puude tüwid paar lorda üle, ei siis jänesed puudu neisse. Müsuguse tüliga wõib tüki 20ne puu tüwid ületõmata.

Taadi sõnad.

- 1) Kui Määrikuus jääski nääd,
siis suwel ilma heinata jääb.
- 2) Teeb küinlakuu sulle soea käega pai,
siis kewade karjud külma käes: „Mi!“
- 3) Kui paastukuu s'u aeab adra talwu taguma,
siis Jürikuu kihutab s'u külma pärast põllalt
plagama.
- 4) Olgu Jürikuu kes teab ka kui hea,
Ta walgeks teeb siiski weel karjatse pea.
- 5) Tahab lehekuu kärke kärner olla,
ei sa siis sügise õunu wakaga kirstu kalla.
- 6) Ära poeg enne Jaani ohre kiida;
sest ega sa rohelist neid maha ei niida.
- 7) Mis heina- ja lõikuse kuus küpsiks ei tee,
ei seda ka Mikhli kuu enam tümaks ei te.
- 8) Mida enam sa lõikuse kuus teed tööd,
seda motapäralisemalt sa siis ka talwel sööd.

- 9) Kui Mähtli kuul tood ajast lapsa pää,
siis ruttu sea tarwis rüüd pahutama saa.
- 10) Kui ka roojakuus lehed weel puust ei lää,
ega talwe seepärast tulemata ei jää.
- 11) Kui sa talwetuus weel oma loomi taras pead,
siis sa waresti neid selguga rehale wead.
- 12) Kui Jõuluks wihhma saeab,
siis külm waresti puid paufuma aeab.

Ennemuistne jutt.

Üks kord elas üks totter, kes hädaste kolme lugeda ostas, ja sellegi õppimiseks kulus t'al kolm talwet ema woki kõrwas ära. Aga wiimaks sai t'a ka meheks ja päälegi peremeheks. Ühel pääwal läheb t'a tapetud hanedega linna turule ja karjub sääl kurgu põhjast: „Düte hani! hääd raswased haned!“ Sääl tuli üks palju kõhuga kof ja küsis: „Mis haned maksawad?“ — „Kas kõik ää?“ hüidis totter, „ja kui teie kõik äraostate, siis m'a pean neid weel ütlelugema.“ — Ja hakkas ta lugema: „Üks! kaks! kolm!“ — ning siis ütles t'a weel: „M'a olen targu lugenud, ja üle-pää kolm tiiki! Palju t'e mulle neist annate?“ — „Kulla kof s'a raswa mof!“ sai aru kellega t'al

tegemist oli, seepärast wastas t'a: „M'a annan iga hane ette ühe raha,“ ja nende sõnadega tõmbas ta kallitsast kolm uut wiie-kopikatiiki ja andis need totrile. Selle meelest olid need niisama kallid nagu Kröösuse meelest t'a kulla ja hõbeda aidad, ja luges aga nüid: „Üks! kaks! kolm! — Dige, haned on teie!“ — Kof wöttis haned ja totter traawis linna wärawast wälja. Juba joudis t'a kas Ülemiste- või Lasnamäe alla, sääl waidles päike parajaste ühe kishwäu pärast tuulega, et kumb neist omete loojalt enam loodudwäge olla saanud. Et aga waidlemisele pea otsa peale saaks, seepärast läheb siis päike oma rammu tuulele näidates tot'ri kallale ja et s'a näa imet, doktor totter rambis t'a kätte ä'. — Ja kui totter parajaste noorstas, tuli üks hästi õppind waras t'a juure, ja see ütles: „Siin sünnib juba natuk'se wähetama hakata, sest sellel on jo kaunis häa must kuub seljas ja hääd nahi-püksid jalas.“ — Nüid wöttis waras oma pittade sõrmedega totre tuue ümbert ja nahkpüksid jalast ära, pani siis jälle oma riided totre selga, waatas siis weel korra totre peale ja ütles siis iseeneses: „Waata raul nüid ette, et politsei sinu ei taba — siis käib s'u käsi sandiste!“ — ning läks oma teed.

Kui nüid meie waene totter üles ärkas, öerus t'a oma filmi ja waatas imesteledeks iseenele päike

ja ütles viimaks: „Ei mina küll see ei ole; sest m'ul on ilus kuub ja hääd püksid, aga sellel on wana kate wamus ja räbalad püksid. Ei mina küll see ei ole!“ — Korraga tulid t'ale t'a wiiekopikatükid meele ja nüüd katsus t'a taskud läbi, aga oh imet — need olid tühhja täis. — „Tõeste mina see ei ole!“ — ütles ta wihaga, — „minul oli kolm hiilgawat raha taskus.“ — Kui t'a nüüd nõnda kahes mõttes iseenele pärast oi, tuli putesnik, tabas t'ast koha kinni ja ütles: „Dota, oota s'a kelm, olen m'a s'u ometi kord kätte saanud! Juba sulle ripub ammugi kõis wõllas walmis.“ Totter karjus, nagu siga aea wahel ja ütles: „Mina see ei ole, minul on ilus uus kuub, hääd nahkpüksid ja kolm uut wiiekopikatükki taskus; seepärast lasse minu lahti!“ „Ja, jah s'a teed aga nüüd enese lolliks; sina oled jah meie linnas kõige suurem masuunik; tule aga kaasa! — ütles putesnik. Nüüd wiidi totter kohtu ette. Kohtunik pani prilli nina pääle, waatas siis protokollu raamatusse ja ütles: „Wana räbal wamus seljas?“ — Dige! — Räbalad püksid jalas? — Dige! — see t'a on; homme peab t'a wõllas rippuma!“ „Ah!“ — küündas totter, — „mina see ei ole, minul on ilus kuub seljas ja ilusad püksid jalas.“ — Kohtunik wihastas ja ütles: „Sina kelm räägid, kui oleksid s'a

loll; seisad ometi räbala kuue ja püksite sees minu ees ja waidled wastu, et sinul olla ilus uus kuub ja hääd püksid! — Keldrisse kelmiga!“ — Nüüd weeti totter raekoja keldrisse.

Totri riete waras oli ühe trahteri isandaga kaunis tut'waks saanud ja ühel pääwal, kui ta sääls oluud, arwand ta selle rahakukru oma olema ja pistnud oma tasku; aga ennem, kui sellega pühkima saand panna, taband trahteri isand ta kinni ja kelm pandud ka sennasamasse keldrisse, teine poole seina.

Waene totter aga ei saanud kogu öö mitte silma kinni; sest t'a kartis wõllas rippumist enam kui hamba walu. Kui t'a nüüd õhtas ja oma elu kurtis, siis astus üks wäite hall mees t'a juure ja ütles: „Mina olen wõlla-waim, m'a tahan sind aidata.“ — Siis tähendas ta sõrmega seina pääle ja ütles: „Teine pool seina on sinu ilusa kuue ja hääde püksite waras ja kõik s'u asjad on weel t'a kääs“ j. n. e.

Totter aeas seda kuuldes silmad pungi ja ütles siis: „Dot', oot' ja kelm, küll ma sulle tahan näidata!“ — Teisel homikul palus ta, et kohtunikku ette saaks wiidud ja sellele ta kõneles siis oma kuue, nahkpüksite ja kolme hiilgawa raha elukäiki ja ütles siis et nende waras ka sealsamas keldris istuda.

Kohtunil jäi mõtete sisse, lastis teendri tulla ja käskis totrist nimetud warga enese juure tuua.

Waras waidles kõwaste wastu ja ütles et ta õnnis ema alati õlnud, et õigemast meest ep olla maa päälgi, kui ta oma esimehe lapse-põlwe aasta olla olnud. Nüüd aga ep olla t'a juba ligi aastat kaksikümme mitte oma leiwawanematega kofku saanud, et t'a ka korra küsiks, mis n'ad t'ast arwawad, kas t'a õige, wõi kelm on. Kohtunil mtlas natukesel aega järele ja küsis siis warga käast: „Mis s'u taskus on?“ — „„Ah!““ — hüidis waras, — „„m'u taskus on tühjad.““ — „Ja mis sinu taskus on?“ — küsis kohtunil totrist. „„Kas minu wõih?““ — wastas totter — „„mina sain hanedest kolm hülgawat raha ja need on m'u nahkpükste taskus; aga see kelm on need kogu pükstega tükkis minu ümbert ärawarastand.““

Kohtunil lastis warga läbi otjida ja ennää — need kolm uut raha olid weel t'a taskus.

Nüüd lastis ka kohtunil nimetud koka ettetulla ja kofk tunnistas, et t'a totri käast k u u s hane on olnud ja nende eest t'ale kolm raha annud. „Ei!“ karjatas totter, „see põle tõsi, anulit kohtu herr', m'a müüsin t'ale aga k o l m hane ja olen neid ise targu ülelugenud!“ — Kofk ja kohtunil

naersiwad n'a et kõhud wärisewiwad, mis niisuguste meestele kaunis sagedasti neile nende wilja-rikkaid aastaid meeletuletawad.

Nüüd sai totter jälle omad asjad kätte aga waras rebiti wõlla ja see oli t'ale parem kui paras. Kes tegi, ise tegi! Totter aga, kui t'a nägi, et t'al jälle ilus kuub seljas ja nahkpüksid jalas olid, joobeldas ta: „Nüüd tean m'a, et mina see olen, ja hoidku aga kessi weel ütlema, et m'a waras olen! Mikspärast peaksin mina warastama hakkama, sest minul on jo talt raha täis. Ma tahan järele lugeda kas kõi kääs on.“ Nende sõnadega wõttis t'a rahad taskust wälja ja luges: „Üks! kaks! kolm!“ Ja kui t'a ep ole enam wallmis saand, siis loeb ta täna pääwani weel.

Puufool.

Kui ju taimelabal seemendest tõusnud puukesed on kopuleerimise ehk muu wiisiga head seltsi puudeks ümbermuudetud, siis ei tohi neid mitte üle 3 aasta enam taimelabale jätta, sest muidu neile tuleb ruumi poolest kitsik kätte. Nad peawad äijust wälja niisugusesse paika saama, kus n'ad oma juuri iluste ühe tafa sünnitada ja et ka kühwid ilma teiste puukese waenuta kobeidamaks

laswada wõiwad. Niisugust platssi, kus n'ad üüid pannakse, nimetatakse „puukooliks.“

Puukooli maa peab juba aasta enne noorte puude istutamist hoolega seks walmistud saama ja ta paiga walimise juures tuleb targu tähele panna, et koht noorte puude korraliseks laswamiseks sündlik on; sest senna jääwad puud, nii kaua, kunni n'ad täieste nii suureks on saanud, et igaüks neist iseäralikku kohta wiljapuuks islutada sünnib. Puukooli ma olgu rammus ja ennem kuiiwa kui märga wõitu ning peab niisuguses kohas olema, et päite igal aeal senna peale paistab ja wõib ennem karga moodi, kui wäga madal maa olla, sest et siis tuul ja torm seda paremini noorte loomade peale puhuda wõib ja seega neid ka midagist maailmas kannatama õpetab, muidu n'ad jääwad wäga ellaks. Nimetud puukooli maa peab kõige vähemalt 1½ jala sügawalt läbikaewetud ja muld iluste sõredaks tehtud saama ja kõige omasem on, kui seks walitud plats järeltulewal kombel haritud saab, nii kui:

Seks määratud plats peab aasta enne istutamist angitud saama ning nimelt: nii pea kui maa on ülesfulanud, peab ta sügawalt ülesküntud saama ja niisugune künd saab suwe sees mittu korda korratud, kui sagedaste aga iial rohtu seal peal näha on; kõige vähemast peab ta 4 korda suwe

kohta küntud ja äästatud saama ning wiimne kord sündku roja-kuu sees, ehk ka natuke enne. Ning enne lume maha tulemist saawad nüüd platssi peale peenrad aetud ja peenra wahele jäätakse ligi kolme jala laiune wahe, mis kõige vähemast ½ jala peenardest madalam on. Need wahed on seepärast, et kewadisel aeal ja ka siis, kui rängaste wihhma saeab, suurema wee ära neelawad. Peenrad saawad iluste üle rähitsetud ja siis on plats walmis ning wõib puu peale istutada.

Uued mõistatused.

1) Isa pit ja peenikene, ema lai ja laterkune ning poead puperullilised.

2) Mees läheb mettsa ja kaks kõhtu koeu poole.

3) Vihane tõrss ja waskne wits.

4) Pisukene pruudikene, tal oli kindel kirstukene, ei seda wõta wõti lahti, ega seda muugi muut raud lahti; kui läheb katki, siis saab kätte.

Martin Bökler,

Wärwi- ja rohhufaub- magasin

Tallinnas,

wanna turrul Dienerti aptegi kõrwas,

maja Nr. 163,

müüb tingimata hindadega kaup-
meestele müüma tarwis, kui ka isse
prufijatele, nago: maaldrewärwid,
lõngawärwid ja rohhukaubad kui
ka sebikiwwi ja wankremäret.
